DOMSTOLENS DOM (FØRSTE AFDELING)
AF 20. MARTS 1980 [1]

Hauptzollamt Essen mod Interatalanta Handelsgesellschaft mbH & Co. KG (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Bundesfinanzhof)

»Monetære udligningsbeløb — referencetidspunkt«

Sag 100/79

Sammendrag

Landbrug — monetære udligningsbeløb — gældende sats — referencetidspunkt — fastsættelse ved medlemsstaterne i mangel af fællesskabsbestemmelser — varer i privat toldoplag — fraførselsdag

(Rådets forordning nr. 974/71, art. 1)

Inden fællesskabsbestemmelserne på området trådte i kraft, var det ikke den nationale lovgiver forbudt at fastsætte fraførselsdagen fra åbent toldoplag som det tidspunkt, der, jfr. bestemmelserne i forordning nr. 974/71, er afgørende for anvendelsen af satsen for de monetære udligningsbeløb ved indførsel til Fællesskabet af varer fra tredjelande, der har været oplagt i åbent toldoplag i en medlemsstat og herefter er bragt i fri omsætning.

I sag 100/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Bundesfinanzhof er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

HAUPTZOLLAMT ESSEN

og

INTERATALANTA HANDELSGESELLSCHAFT MBH & CO. KG, Frankfurt am Main 1,

1 — Processprog: Tysk.

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 1 i Rådets forordning (EØF) nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer (EFT 1970 I, s. 231),

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden A. O'Keeffe, dommerne G. Bosco og T. Koopmans,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: J. A. Pompe

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb samt parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

I perioden fra 20. august til 24. september 1971 lod firmaet Interatalanta fem partier frosset oksekød fra Sydamerika ekspedere til oplæggelse på firmaets åbne toldoplag (et åbent toldoplag (»offenes Zollager«) er ifølge tysk lovgivning et privat toldoplag, der ikke er sikret med dobbeltlås (»ohne Zollmitverschluß«) i modsætning til et toldoplag, der aflåses ved toldvæsenets foranstaltning (»Zollverschlußlager«). Det for ekspeditionen kompetente toldkontor, der henhører under Hauptzollamt Essen, opkrævede udover told og afgifter ved indførsel for de varer, som i perioden fra september til november 1971 blev udtaget af det åbne toldoplag, tillige monetære udligningsbeløb i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning nr. 974/71 (i de nationale regler benævnt »Ausgleichsabgaben« (udligningsafgifter), jfr. tysk gennemførelsesbekendtgørelse af 14. 5. 1971). Ved afgiftsberegningen anvendte toldkontoret de satser for afgifter, som var gældende ved fraførslerne fra toldoplaget, hvilke satser — med en enkelt undtagelse — altid var højere end satserne ved oplæggelsen.

Firmaet Interatalanta påklagede administrativt den anvendte beregningsmåde, idet det gjorde gældende, at det monetære udligningsbeløb skulle beregnes efter satsen ved oplæggelsen på toldop-

laget. Da firmaet ikke fik medhold i sin administrative klage, anlagde det sag ved vedkommende Finanzgericht, som gav det medhold, hvorefter Hauptzollamt indankede Finanzgericht's dom for Bundesfinanzhof.

Ved kendelse af 8. maj 1979, registreret på Domstolen den 25. juni 1979, udsatte Bundesfinanzhof sagen og anmodede Domstolen om at besvares følgende præjudicielle spørgsmål:

»Var den nationale lovgiver — inden for rammerne af sin beføjelse til at opkræve udligningsbeløb ved indførsel, jfr. artikel 1 i forordning (EØF) nr. 974/71 — mht. varer ekspederet til et åbent toldoplag afskåret fra at fastsætte fraførselsdagen fra det åbne toldoplag som det for anvendelsen af satsen for udligningsbeløb afgørende tidspunkt?«

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftligt indlæg af Kommissionen ved juridisk konsulent Peter Gilsdorf som befuldmægtiget.

På grundlag af den referende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse og at henvise sagen til første afdeling i medfør af procesreglementets artikel 95.

II — Sammenfatning af det skriftlige indlæg til Domstolen

Kommissionen anfører, at sagen er præget af det forhold, at de af sagen omhandlede begivenheder hidrører fra den første periode, hvor man anvendte ordningen med monetære udligningsbeløb, hvorfor de fællesskabsretlige gennemførelsesbestemmelser — dengang indeholdt i Kommissionens forordning nr. 1013/71 — stadig indeholdt en række lakuner. Ved løsningen af det forelagte problem bør der efter Kommissionens opfattelse sondres mellem to underspørgsmål, nemlig dels spørgsmålet om fastsættelsen af den dag, der skal lægges til grund ved beregningen af monetære udligningsbeløb, dels spørgsmålet om fastsættelsen af indførselsdagen i tilfælde, hvor indførslen sker via et åbent toldoplag.

Vedrørende det første underspørgsmål bemærker Kommissionen, at de dagældende fællesskabsforordninger endnu ikke indeholdt bestemmelser, der udtrykkeligt angav, hvilken dag der skulle lægges til grund ved beregningen af monetære udligningsbeløb. Først med forordning nr. 648/73 (EFT L 64, s. 1) blev der indført regler herom, idet det i forordningens artikel 7 bestemmes, at i samhandelen med tredjelande finder bestemmelserne vedrørende ydelse af eksportrestitution og opkrævning af told eller importafgifter anvendelse på de monetære udligningsbeløb; endvidere bestemmer artikel 8 bl.a. — vedrørende samhandelen mellem medlemsstater —, at den anvendelige sats er den, som gælder på indførselsdagen (stk. 1), og at »indførselsdagen« ved fastsættelsen af satsen for det udligningsbeløb, der skal opkræves, er den samme som den, der benyttes mht. told og importafgifter (stk. 3). Efter Kommisssionens opfattelse stadtfæster og tydeliggør disse bestemmelser blot principper, som var gældende allerede før forordningens udstedelse.

Fastsættelsen af det tidspunkt, der skal anvendes ved beregningen af de bestandigt varierende monetære udlingsbeløb, er af fundamental betydning for denne ordnings funktion. Hvis man overlod til

medlemsstaterne at fastsætte, hvilken dag der skulle anvendes — det kunne eksempelvis være dagen for aftalens indgåelse og ikke indførselsdagen — kunne det medføre en alvorlig forvridning i varehandelen. Tilsvarende gælder i den foreliggende sag, såfremt medlemsstaterne havde frihed til som referencedag af vælge mellem dagen for oplæggelsen på toldoplag og dagen for fraførslen fra toldoplag, idet disse to dage i yderste fald kan repræsentere en forskel på fem år.

Det er Kommissionens opfattelse, at det derfor er normalt at lægge indførselsdagen til grund — på samme måde som ved afgifter ved indførsel — da de generelle økonomiske sammenhænge kan sammenlignes og da afgifterne ved indførsel (restitutioner) og de monetære udligninger står i et vist indbyrdes afhængighedsforhold, selv efter den ordning, der var gældende indtil den 4. juni 1973. Ændringerne i dollarens paritet (eller middelkurs) vil indvirke på størrelsen af de monetære udlingsningsbeløb; samtidig vil de imidlertid medføre ændringer (i modsat retning) af afgifter ved indførsel (eller restitutioner), idet disse er udregnet på basis af verdensmarkedsprisen angivet i dollar.

Domstolens praksis går i den nævnte retning. I sag 5/73 (*Balkan*, Sml. 1973, s. 1091) fandt Domstolen således, at det monetære udligningsbeløb var beregnet korrekt, og den godkendte derved, at indførselsdagen var lagt til grund. Endnu klarere er imidlertid dommen i sag 94/77 (*Zerbone*, Sml. 1978, s. 99) (jfr. præmis 18, hvori det udtales: »heraf følger, at den praksis, som alle medlemsstaterne følger, når de som referencedato anvender indførsels- eller udførselsdagen, må anses for lovlig.«) Det må indrømmes, at denne passus isoleret betragtet kun udtaler, at den af medlemsstaterne — in caus Italien — fulgte praksis ikke strider mod fællesskabsretten, men ikke nødvendigvis udtaler, at denne praksis er foreskrevet i fællesskabsretten. Hvis den pågældende passus imidlertid sammenholdes med andre udtalelser fra Domstolen om dette spørgsmål, må man konkludere, at fællesskabsretten på det i nærværende sag omhandlede tidspunkt indeholdt det princip, at man ved fastsættelsen af et monetært udligningsbeløb ved indførsel skal lægge indførselsdagen til grund.

Vedrørende andet underspørgsmål anfører Kommissionen, at Rådets direktiv 79/74/EØF af 4. marts 1969 om harmonisering af lovgivning om toldoplag (EFT 1969 I, s. 75), artikel 10, stk. 1, bestemmer følgende:

»Når de på toldoplag oplagte varer overgår til fri omsætning, opkræves told, afgifter med tilsvarende virkning og landbrugsimportafgifter, der skal betales ved importen, efter de satser eller beløb, der gælder på tidspunktet for fraførslen fra toldoplaget, og på grundlag af den beskaffenhed, toldværdi og mængde, der i dette øjemed er konstateret eller anerkendt af toldstedet. . .«.

Bestemmelsen bygger på det synspunkt, at formålet med opkrævningen af told og afgifter ved indførsel bedst tilgodeses, såfremt man ved beløbenes fastsættelse lægger det tidspunkt til grund, hvor de pågældende produkter definitivt kommer ind på Fællesskabets indre marked og optager konkurrence med de indenlandske produkter. Dette synspunkt gælder lige fuldt for opkrævelsen af monetære udligningsbeløb.

Ordningen med toldoplag indebærer netop, at der under oplæggelsen ikke

opkræves noget monetært udligningsbeløb; ved varernes fraførsel fra oplaget må de enten bringes i fri omsætning eller overføres til en anden toldprocedure, eller eventuelt — uden nogen form for opkrævning — reeksporteres. På grund af denne usikkerhed angående varernes anvendelse er det derfor ikke korrekt, når Bundesfinanzhof anfører, at varerne »indgår i handelen i Fællesskabet« så snart de er bragt over grænsen.

Alt taget i betragtning er der ikke væsentlige forskelle i forhold til reglerne om afgifter ved indførsel. I begge tilfælde drejer det sig om at fastholde et bestemt prisniveau over for importerede varer.

Siden udstedelsen af forordning nr. 648/73 er spørgsmålet udtrykkeligt reguleret. Da forordningens artikel 7 med hensyn til monetære udligningsbeløb i samhandelen med tredjelande generelt henviser til bestemmelserne vedrørende opkrævning af told, er der ingen tvivl om, at artikel 10 i direktiv 69/74/EØF ligeledes gælder for monetære udligningsbeløb. Ved anvendelse af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 648/73 kommer man til det samme resultat for så vidt angår handelen inden for Fællesskabet. Det er endvidere Kommissionens opfattelse, at også på dette specielle punkt er der kun sket en fiksering som skreven ret af regler, som allerede var gældende inden forordningens udstedelse; det vil med andre ord sige, at det alene drejer sig om bestemmelser, som gengiver allerede gældende ret.

Kommissionen bemærker, at da direktivet udtrykkeligt omfatter alle private toldoplag, så gælder ovennævnte konklusion tillige for varehandel, der afvikles via et åbent toldoplag.

Spørgsmålet fra Bundesfinanzhof rammer ikke ganske sagens kerne. Det var nemlig ikke alene den nationale lovgiver tilladt at fastsætte datoen for fraførslen fra oplaget som afgørende ved beregningen af monetære udligningsbeløb, men den nationale lovgiver var endog forpligtet hertil i medfør af fællesskabsretlige regler.

Sammenfattende foreslår Kommissionen, at Domstolen besvarer det forelagte spørgsmål med, at »ved indførsel fra tredjeland til Fællesskabet af varer, som i tidsrummet fra august-september 1971 blev oplaget på et privat toldoplag i Forbundsrepublikken Tyskland og i perioden september-november 1971 blev fraført et sådant toldoplag og overført til frit forbrug, er det afgørende tidspunkt ved anvendelsen af satsen for udligningsbeløb i henhold til forordning (EØF) nr. 974/71 dagen for fraførslen«.

I retsmødet den 19. november 1979 har Kommissionen ved N. Koch som befuldmægtiget afgivet mundtligt indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 24. januar 1980.

Præmisser

1 Ved kendelse af 8. maj 1979, indgået til Domstolen den 25. juni 1979, har Bundesfinanzhof i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 1 i Rådets forordning

nr. 974/71 af 12. maj 1971 om visse konjunkturpolitiske foranstaltninger, der skal træffes inden for landbrugssektoren som følge af den midlertidige udvidelse af grænserne for kursudsving i visse medlemsstaters valutaer (EFT 1971 I, s. 231).

2 Spørgsmålet er stillet i en retssag vedrørende et toldkontors beregning af monetære udligningsbeløb for fem partier frosset oksekød fra Sydamerika, hvilket toldkontor henhører under sagsøgte i hovedsagen, Hauptzollamt Essen. Sagsøgeren i hovedsagen, det tyske firma Interatalanta, lod i perioden fra 20. august til 24. september 1971 varerne ekspedere til oplæggelse på firmaets åbne toldoplag. I henhold til tysk lovgivning er et åbent toldoplag (»offenes Zollager«) et privat toldoplag, der ikke er sikret med dobbeltlås (»ohne Zollmitverschluß«), i modsætning til et toldoplag, der aflåses ved toldvæsenets foranstalting (»Zollverschlußlager«). Toldkontoret beregnede de monetære udligningsbeløb på grundlag af den sats, der gjaldt ved hver fraførsel fra oplaget (i perioden september — november 1971), hvilken sats med en enkelt undtagelse var højere end de ved oplæggelsen på oplaget gældende satser. Da firmaet Interatalanta mente, at det monetære udligningsbeløb skulle beregnes på grundlag af den sats, der gjaldt ved oplæggelsen på oplaget, påklagede det administrativt beregningen, men forgæves, og anlagde herefter sag ved den kompetente Finanzgericht, som gav firmaet medhold. Hauptzollamt Essen indankede derpå Finanzgericht's dom til Bundesfinanzhof.

3 Bundesfinanzhof har forelagt det spørgsmål, om den nationale lovgiver — inden for rammerne af sin beføjelse til at opkræve udligningsbeløb ved indførsel, jfr. artikel 1 i forordning nr. 974/71 — mht. varer ekspederet til et åbent toldoplag, var afskåret fra at fastsætte fraførselsdagen fra det åbne toldoplag som det for anvendelsen af satsen for udligningsbeløb afgørende tidspunkt.

4 De fællesskabsforordninger, der gjaldt i den pågældende periode, indeholdt ingen bestemmelser om fastsættelsen af det tidspunkt, der skal tages i betragtning ved beregning af monetære udligningsbeløb. Først med virkning fra den 9. marts 1973 indførtes der med Kommissionens forordning nr. 648/73 af 1. marts 1973 (EFT L 64, s. 1), sammenholdt med Rådets direktiv 69/74/EØF af 4. marts 1969 om harmonisering af lovgivning om toldoplag (EFT 1969 I, s. 75), udtrykkelige bestemmelser herom.

5 Det fremgår af bestemmelserne i disse to forordninger, at ved indførsel til Fællesskabet af varer fra tredjelande, der oplægges på privat toldoplag i en medlemsstat, skal dagen for fraførslen fra oplaget benyttes som referencetidspunkt ved anvendelsen af satsen for de monetære udligningsbeløb.

6 Det må herefter fastslås, at indtil ikrafttrædelsen af de relevante fællesskabsbestemmelser kunne den nationale lovgiver frit udstede bestemmelser, der fastsatte samme referencetidspunkt.

7 Det af Bundesfinanzhof forelagte spørgsmål må derfor besvares således, at det ikke var den nationale lovgiver forbudt at fastsætte fraførselsdagen fra åbent toldoplag som det tidspunkt, der, jfr. bestemmelserne i forordning nr. 974/71, er afgørende for anvendelsen af satsen for de monetære udligningsbeløb ved indførsel til Fællesskabet af varer fra tredjelande, der i september 1971 blev oplagt i åbent toldoplag i en medlemsstat og herefeter bragt i fri omsætning.

Vedrørende sagens omkostninger

8 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for Bundesfinanzhof, tilkommer det denne ret at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Bundesfinanzhof ved kendelse af 8. maj 1979, for ret:

Det var ikke den nationale lovgiver forbudt at fastsætte fraførselsdagen fra åbent toldoplag som det tidspunkt, der, jfr. bestemmelserne i forordning nr. 974/71, er afgørende for anvendelsen af satsen for de monetære

udligningsbeløb ved indførsel til Fællesskabet af varer fra tredjelande, der i september 1971 blev oplagt i åbent toldoplag i en medlemsstat og herefter bragt i fri omsætning.

O'Keeffe Bosco Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. marts 1980.

Justitssekretæren efter bemyndigelse

H. A. Rühl

Ekspeditionssekretær

A. O'Keeffe

Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 24. JANUAR 1980 [1]

Høje Ret.

I — Nærværende sag vedrører det tidsmæssige anvendelsesområde for monetære udligningsbeløb og navnlig referencetidspunktet ved deres anvendelse. Den rejser et problem derved, at sagens faktiske omstændigheder hidrører fra et tidspunkt, hvor fællesskabsreglerne på dette punkt ikke var fastlagt så klart, som tilfældet er i dag.

I perioden fra 20. august til 24. september 1971 lod sagsøgeren i hovedsagen, selskabet Interatalanta fra Frankfurt am Main, nogle partier frosset oksekød fra Sydamerika ekspedere til oplæggelse på toldoplag. Da selskabet fraførte varerne fra oplaget opkrævede det kompetente toldkontor monetære udligningsbeløb i henhold til Rådets forordning nr. 974/71 af 12. maj 1971. Toldkontoret benyttede herved de beløb, der var gældende *på dagen for fraførslen fra oplaget.*

Sagsøgeren, der mente at man derimod skulle anvende den sats, der var gældende på tidspunktet *for oplæggelsen på oplaget,* påklagede beregningen til Hauptzollamt Essen. Da selskabet ikke fik medhold i denne klage, anlagde det sag ved den kompetente Finanzgericht, som gav det medhold. Hauptzollamt indankede derefter den afsagte dom for Bundesfinanzhof, som i medfør af traktatens artikel 177, stk. 1, og stk. 3, har forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

Var den nationale lovgiver — inden for rammerne af sin beføjelse til at opkræve

1 — Oversat fra fransk.